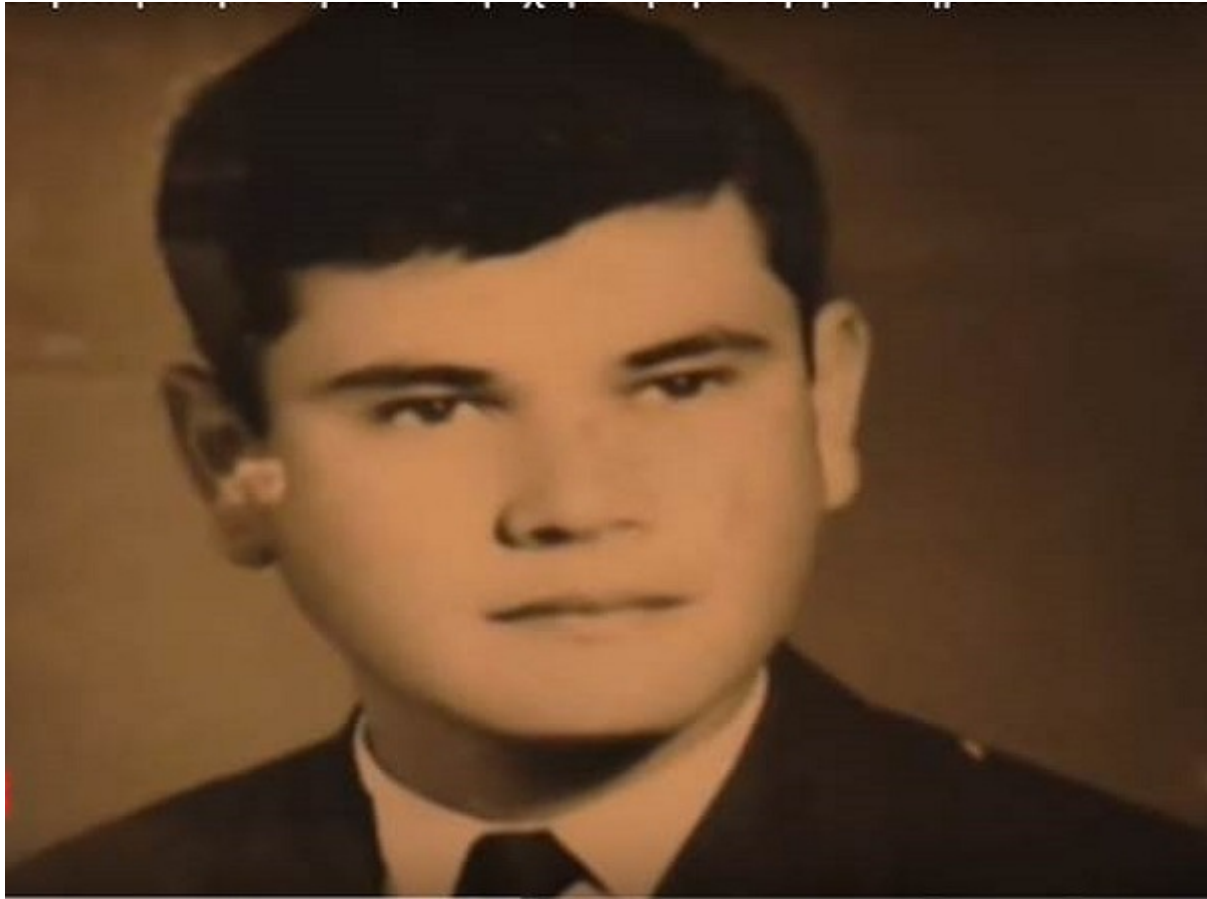

27 Μαρτίου 2018

Αναστάσιος Π. Ζαρβού, ο Ήρωας του Λευκονοίκου (Ζήνα Λυσάνδρου-Παναγίδα, Φιλολόγος, Δήμαρχος Λευκονοίκου)

/ [Συναξαριακές Μορφές](#)

Πώς να περάσει Αύγουστος μήνας και να μην πονέσει η ψυχή μας από όλα τα τραγικά που συνέβησαν στη ζωή μας και τη σταύρωσαν; Τη μαχαίρωσαν κατάστηθα;

Αχ, αυτός ο Αύγουστος και τα δεινά του. Και οι οδύνες του. Και οι καημοί του. Δυο φορές ο Αύγουστος μάς πρόδωσε. Ξέρασε λάβα και φωτιά, πόνο και δάκρυ, ολοφυρμούς και απόγνωση. Δύστηνος τόπος το νησί μας. Με πολλές δοκιμασίες.

1964! Αγία Τηλλυρία!

Αγία Τηλλυρία

πώς να ιχνογραφήσω τη μορφή σου

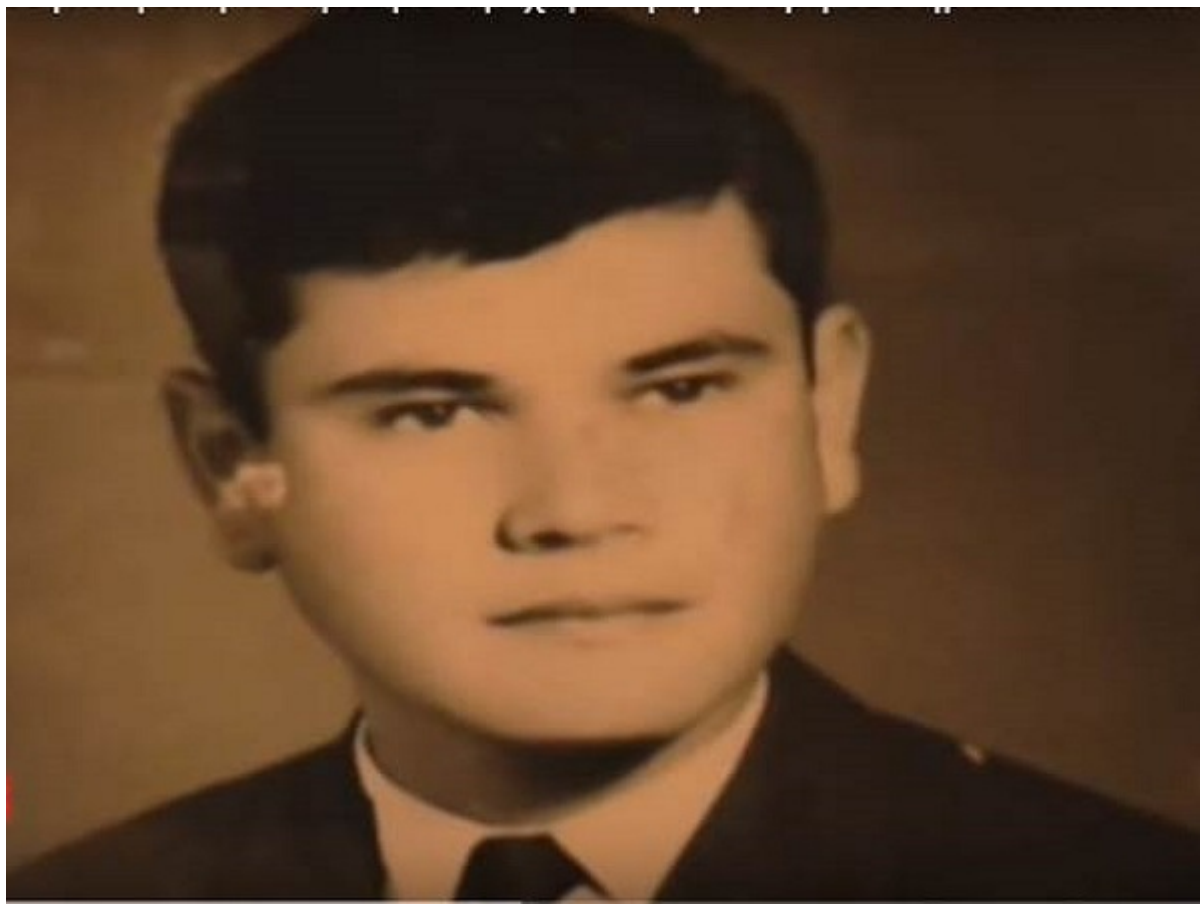
πώς να σου ιστορήσω εικόνισμα,

πώς να σε ζωγραφίσω;
Που δεν έχεις, καημένη μου,
άλλο από μαυρίλα και θάνατο.
Αύγουστος μήνας, και φωτιά, και θάνατος
Πού να 'βρω χρώμα;

Αγία Τηλλυρία σταχομαζώχτρα
και ζητιάνα μου.
Και τι να ζητιανέψεις πια
που τα 'χεις όλα: τόση ζωή και τόσο θάνατο;

Κι όμως ήτανε Αύγουστος ζεστός
κι ούτε βροχή ούτε λύτρωση
μπόραε να 'ρθη από ψηλά.
Ήταν Αύγουστος και δεν έβρεχε.
Κι οι φωτιές που άναψαν τ' αεροπλάνα
έγλειφαν τη γη θυμωμένες
από κάτω στο παραθαλάσσι
μέχρι ψηλά στα φαλακρά υψώματα.

Βρέξε Θεέ μου, βρέξε!
(Σπύρου Παπαγεωργίου)

Αγία Τηλλυρία! Γη ποτισμένη με το αίμα των παλληκαριών της Κύπρου μας!
Σε όλο αυτό το μακελλειό είχε και η κωμόπολη του Λευκονοίκου το μερτικό της. Ανάμεσα στους λεβέντες που έπεσαν στην Αγία Τηλλυρία ήταν και ο μικρότερος γιος της μ. της Κατίνας και του μ. Παναγή Ζαρβού, ο Αναστάσιος Ζαρβού. Ένα παιδί γλυκό, ήσυχο, προκομμένο, σοβαρό, ευγενικό, ζυμωμένο στα χρώματα της Μεσαρκάς που τα κοπέλια της ήταν σεμνά, «με τιμιότητα», που όπως γράφει και σε ένα ποίημά της η κ. Κ. Παρασκευά «κοτσιίνιζαν στο συνόπλασμα της κορασιάς τζιαι στη φωνήν του τζιύρη τους».

Μεγαλωμένος μέσα σε ένα περιβάλλον, σε μια οικογένεια με αξίες διαιώνιες, ο Αναστάσιος, που γεννήθηκε στις 23 Νοεμβρίου του 1943, ήταν ένας από τους πρώτους που κατατάγηκε με πολλή περηφάνια ως στρατιώτης το 1964, στη νεοσύστατη τότε Εθνική Φρουρά. Ο μεγαλύτερος αδελφός και η μεγαλύτερη αδελφή του συμμετείχαν ενεργά στον Αγώνα της ΕΟΚΑ, και ο Τάσος δεν ήταν δυνατόν να υστερήσει σε προσφορά προς την πατρίδα.

Το επάγγελμά του ήταν μηχανικός αυτοκινήτων, αφού είχε κλίση στη μηχανική από μικρό παιδί. Τελειώνοντας το σχολείο, εκπαιδεύτηκε σε μηχανουργείο του Λευκονοίκου. Οι εργοδότες του τον επαινούσαν όχι μόνο για την επαγγελματική του κατάρτιση, αλλά και για την εργατικότητα και το ήθος του.

Ήταν οι σκληροί καιροί τότε. Η Τουρκία, μετά τις διακοινοτικές ταραχές τον Δεκέμβριο του 1963, άρχισε να εφαρμόζει το σχέδιό της για διχοτόμηση της Κύπρου μας. Γι' αυτό άρχισαν να ενισχύουν μυστικά την περιοχή Κοκκίνων-Μανσούρας, με απώτερο στόχο τη δημιουργία προγεφυρώματος, για να εξασφαλιστεί τόπος αποβάσεως τουρκικού στρατού. Από τον Μάρτιο, κάθε βδομάδα, τουρκικά πλοία αποβίβαζαν στη Μανσούρα Τούρκους ατάκτους, με άρτια εκπαίδευση και εξοπλισμό, για να ενισχύσουν το προγεφύρωμα.

Να σημειώσουμε ότι Άγγλοι στρατιώτες αλλά και Σουηδοί, μέλη της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ, συνελήφθησαν, διότι διενεργούσαν κατασκοπία υπέρ των Τούρκων, ή μετέφεραν Τουρκοκυπρίους, έγγραφα και πολεμικό υλικό.

Στις 10 Ιουλίου του 1964, οι Τούρκοι εγκατέστησαν ισχυρή δύναμη στο ύψωμα Λωρόβουνος, το οποίο δεσπόζει στην περιοχή, και όταν τα Ηνωμένα Έθνη δεν ανέλαβαν δράση, αναγκάστηκε η Κυπριακή Δημοκρατία να στείλει στην περιοχή ένα Τάγμα Εθνοφρουρών, για να εμποδίσει την περαιτέρω προέλαση των Τούρκων. Ανάμεσά τους και ο συνδημότης μας Αναστάσιος Ζαρβός.

Οι μάχες της Τηλλυρίας άρχισαν στις 6 Αυγούστου. Οι Τούρκοι άρχισαν να βάλλουν από τον Λωρόβουνο εναντίον των ανδρών των δυνάμεων του κράτους, οι οποίοι ανταπέδωσαν τα πυρά. Ακολούθησε «ένα πανδαιμόνιο κροταλισμών, εκρήξεων, πυρκαγιών, καπνών!». Η επίθεση των γενναίων μας ήταν «πραγματικό μεθύσι λεβεντιάς», σύμφωνα με τον μ. Σπύρο Παπαγεωργίου ο οποίος έγραφε τότε στην εφημερίδα «Ελευθερία».

Η πιο αιματηρή μέρα ήταν η 8η Αυγούστου. Διοικητής του 206 Τάγματος Πεζικού, που κατάφερε να καταλάβει τον Λωρόβουνο και το χωριό Μανσούρα, ήταν ο ταγματάρχης Ν. Ντερτιλής, ενώ ένας από τους διοικητές λόχου ήταν ο Δημήτριος Αλευρομάγειρος, ο οποίος το 1974 διέσωσε τη Λευκωσία από την προέλαση του Αττίλα. Όμως, την πιο κρίσιμη ώρα, στις 16.15, όταν οι Τούρκοι ήταν έτοιμοι να παραδοθούν, επενέβη η τουρκική αεροπορία, η οποία με τις εμπρηστικές βόμβες ναπάλμ κατέκαυσε όπλα, τεθωρακισμένα και ανθρώπους, και δημιούργησε μια πραγματική κόλαση.

Αξίζει να τονιστεί ότι τις επιθέσεις διενήργησαν 30 αεροπλάνα τύπου Φ-100, αμερικανικής προελεύσεως, που δόθηκαν στην Τουρκία ως μέλος του ΝΑΤΟ. Τα

αεροπλάνα αυτά έκαναν γύρω στις 50 εξορμήσεις, χρησιμοποιώντας ροκέτες και πολυβόλα. Μάλιστα, ένα από αυτά τα αεροπλάνα, τα οποία ανήκαν στο ΝΑΤΟ, κατερρίφθη και ο πιλότος του αιχμαλωτίστηκε. Αυτός, πριν υποκύψει στα τραύματά του, κατέθεσε ότι πολυβόλησε χωριά και γυναικόπαιδα, βάσει διαταγών.

Οι επιθέσεις της τουρκικής αεροπορίας συνεχίστηκαν με πρωτοφανή βαρβαρότητα, και την 9η Αυγούστου, με 64 αεροπλάνα, πλήττοντας αδιακρίτως στρατιωτικά τμήματα και κατοικημένες περιοχές. Χρησιμοποίησαν ροκέτες, πολυβόλα και εμπρηστικές αμερικανικές βόμβες ναπάλμ, οι οποίες απανθράκωναν τα σώματα των στρατιωτών.

Το αποκορύφωμα, ωστόσο, της βαρβαρότητας υπήρξε ο βομβαρδισμός κινητού νοσοκομείου κοντά στον Παχύαμμο, αν και αυτό έφερε τα διακριτικά σημεία του Ερυθρού Σταυρού. Κατά την επίθεση σκοτώθηκε ο γιατρός της μονάδας, πέντε νοσοκόμοι και έξι νοσηλευόμενοι τραυματίες. Επιπλέον, οι Τούρκοι κτύπησαν σχολεία και κατέστρεψαν εκκλησίες.

Στις 9 Αυγούστου εξεδόθη ψήφισμα των Η.Ε., αλλά οι Τούρκοι το παραβίασαν και το βράδυ της ίδιας ημέρας, αλλά και την επόμενη μέρα, βομβαρδίζοντας την Πόλη Χρυσοχούς και παραβιάζοντας τον κυπριακό εναέριο χώρο, εκτελώντας αναγνωριστικές πτήσεις.

Συνολικά, οι νεκροί ανήλθαν στους 53 και οι τραυματίες στους 125. Όλοι οι στρατιώτες, νεοσύλλεκτοι μόλις 20-30 ημερών, πολέμησαν γενναία, με ηρωισμό, ορμή και αυτοθυσία, χωρίς τροφή και νερό, προκαλώντας τον γενικό θαυμασμό. Κανένας δεν εγκατέλειψε τη θέση του, κανένας δεν λιποψύχησε!

Ανάμεσα στους γενναίους των γενναίων ήταν και ο Αναστάσιος Ζαρβού εκ Λευκονοίκου. Έπεσε μαχόμενος στις 6 Αυγούστου του 1964, στο ύψωμα Λωρόβουνος. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Λοχαγού του Δημήτρη Κουτράκου, που ανέφερε στην αδελφή του ήρωα κ. Μαρούλα Μιχαήλ: «Αν δεν ήταν ο ήρωας Αναστάσιος Ζαρβού να προχωρήσει μπροστά, να πολεμήσει σαν λιοντάρι με τον Τούρκο κατακτητή και να δώσει το σύνθημα, θα σκοτωνόταν όλος ο λόχος».

Θυμάμαι, παιδούλα στο Λευκόνικο, τη μέρα της κηδείας του μακαριστού Τάσου. Πέρασαν τρεις μέρες για να μαζέψουν το σώμα του. Μετά την νεκρώσιμο ακολουθία, καθώς προχωρούσε η πομπή προς το κοιμητήριο, πίσω από το αυτοκίνητο που ήταν η σορός του περπατούσε ολοφυρόμενη η μάνα του, υποβασταζόμενη από τον συντετριμμένο αλλά περήφανο πατέρα του. Πιο πίσω, η μεγαλύτερή του αδερφή, και αυτή ολοφυρόμενη, περιμένοντας ώρες να γεννήσει την πρωτότοκη κόρη της Τασούλλα, που της έδωσαν με περηφάνια το όνομα του

θείου της.

Κι ύστερα, θυμάμαι αυτή τη μάνα και τον πατέρα συνεχώς μαυροφορεμένους, όπως και την αδελφή του Μαρούλλα, που προσπαθούσαν να τοποθετήσουν σε κάποιο σημείο του Λευκονοίκου την προτομή που του έφτιαξαν οι γονείς του, με την άδεια του τότε Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, ως το τελευταίο τους δώρο προς το στερνοπούλι τους, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να το πετύχουν, και πέθαναν με τον καημό του γιου τους. Δυο χαροκαμένοι αλλά συνάμα περήφανοι γονείς.

Κι εμείς, κάθε φορά που φέρνουμε τα βήματά μας στον Παχύαμμο, στην εκκλησία του Αγίου Ραφαήλ, νιώθουμε μεγάλη περηφάνια για το παλληκάρι του Λευκονοίκου που πρόσφερε τη ζωή του στην πατρίδα μας και το όνομά του είναι πρώτο στο Μνημείο των Πεσόντων στην Αγία Τηλλυρία. Σεμνυνόμαστε για τον ήρωά μας και μαθαίνουμε και τις νεότερες γενιές να σέβονται και να θαυμάζουν τη θυσία του και την παλληκαριά του, την αυτοθυσία, τον ηρωισμό του.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του ήρωά μας Αναστάσιου Π. Ζαρβού, αλλά και όλων των γενναίων που «προμαχούντες Ελλήνων Κυπρίων Τηλλυρία», «εστόρεσαν δύναμιν Αγαρηνών!».

Τελειώνοντας, θα ήθελα να αναφέρω και κάποιους στίχους από το ποίημα που

έγραψε για τον ήρωά μας ο εξάίρετος δάσκαλός μας μ. Κυριάκος Νικολαΐδης:

«Αχ! Αναστάση παλληκάρη, τίμια αγωνιστή,
κλαιν τα πλάγια κι οι ραχούλες, όπου σ' είχαν πρωτοδεί.
Χώμα, ζεστό να τον κρατείς και να τον αγκαλιάζεις,
χρυσάφι ατόφιο, καθαρό, να ξέρεις πως σκεπάζεις.
Αυγούλα, κάθε πρωινό δροσιά να τον ραντίζεις,
αγέρι Μεσαρίτικο, να μου τον νανουρίζεις.
Λουλούδια μου πολύχρωμα, άρωμα να σκορπάτε,
πουλάκια μου, αθόρυβα τριγύρω να πετάτε.
Ήλιε μου, χαιρετίσματα στο Στάσο μας να παίρνεις
και συ, φεγγάρι μου χλωμό, το βράδυ να μας φέρνεις».